

เอกสารสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief)

เรื่อง การศึกษาความต้องการ ความเป็นไปได้ และแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการคลัง สำหรับวัคซีนในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อการป้องกันโรคสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยในพื้นที่เขตชายแดนไทย-เมียนมา

จัดทำโดย ทีมวิจัยด้านสุขภาพโลก มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)
ภายใต้การสนับสนุนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เลขที่ข้อตกลง 68-004

สภาพปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วน

218,000

เด็กไร้สัญชาติ
ใน 5 จังหวัดชายแดน

17.49%

ได้รับวัคซีนครบ
เด็กข้ามชาติ 0-4 ปี

14,000

เด็กเกิดใหม่/ปี
ต้องรับวัคซีนเข็มแรก

IRC & TBC

ยุติบทบาท
31 ก.ค. 2568

สัญญาณเตือนจากพื้นที่จริง

 โรคหัดระบาด แม่สาย- เชียงราย 2568 — ผู้ป่วย ส่วนใหญ่เป็นเด็กข้ามชาติที่ไม่ ได้รับวัคซีน

 อหิวาตกโรค จากชเวทิกโก่ ลุกลามสู่ แม่สอด — ต้องเปิด EOC ฉุกเฉิน

 โรงพยาบาลชายแดนไทย รับภาระทั้งเตียง บุคลากร และ ค่ารักษาที่เรียกเก็บไม่ได้

ข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษา

 เด็กปฐมวัย 0-4 ปี เป็นกลุ่มเสี่ยงสูงสุด 56,000 คน ได้รับวัคซีนครบเพียง 17.49% มีเด็กเกิดใหม่ 14,000 คน/ปี ยังไม่ผ่านจุดบริการใดของรัฐ

 อุปสรรคหลักคือความกลัวทางกฎหมาย ผู้ปกครองเผชิญโจทย์เลือกข้างระหว่างปากท้องวันนี้กับสุขภาพ วันหน้า — ต้องแยกมิติสุขภาพ ออกจากการบังคับใช้กฎหมาย

 บริการผ่านโรงเรียนต้นทุนต่ำกว่า 40% 4,128 บาท/ราย (โรงเรียน) vs 7,252 บาท/ราย (ออกหน่วย) แต่ต้องดำเนินการควบคู่กัน เพราะเด็กกลุ่มเสี่ยงสูง ยังไม่อยู่ในระบบโรงเรียน

 ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับเห็นพ้องว่าต้องมี กองทุนเฉพาะ 'ถ้าเด็กเหล่านี้ไม่ฉีดวัคซีน เด็กไทยก็เสี่ยง — นี่ คือเรื่องของเรา' — ผู้บริหารกรมควบคุมโรค

 โรคไม่รอเอกสาร — การป้องกันตั้งแต่ต้นทางปกป้องทั้งเด็กข้ามชาติ และเด็กไทยไปพร้อมกัน

ข้อเสนอหลัก: กองทุนวัคซีนชายแดน (Border Vaccine Fund: BVF)

จัดตั้ง BVF เป็นกองทุนรวมแยกเฉพาะแบบข้ามปี 3 ปี วงเงิน 209–365 ล้านบาท/ปี บรรจุในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2570–2574)

1. ขยายฐานะทางการคลัง (Fiscal Space)
รวมเงินจากรัฐ
องค์กรระหว่างประเทศ
และภาคเอกชนในตะกร้าเดียว

2. จัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting)
ใช้ความมั่นคงด้านสุขภาพ
เป็นเกณฑ์นำยุทธศาสตร์
Forward Defense

3. จัดซื้อเชิงกลยุทธ์ (Strategic Purchasing)
NGOs ฝากซื้อวัคซีนผ่านองค์การ
เภสัชกรรม เข้าถึงราคาระบบทางการ

4. กระจายอำนาจ (Decentralization)
จังหวัดชายแดนจัดตั้ง
'พื้นที่นวัตกรรมเฉพาะถิ่น' เช่น
ตากโมเดล กาญจนบุรีโมเดล

กลไกการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบาย

ด้านการคลัง
BVF กองทุนข้ามปี 3 ปี สะสม
งบอุดหนุนเบิกจ่ายฉุกเฉิน

ด้านการจัดบริการ
Backpack Teams
(เด็ก 0–5 ปี) + ฐานอนามัยโรงเรียน
(เด็กวัยเรียน)

ด้านกำลังคน
ยกระดับ อสต. สู่ **Living Wage**
+ จ่ายตามผลงาน

ด้านกฎหมาย
รับรองโมเดลสุขภาพข้ามพรมแดน
คุ้มครองบุคลากรด่านหน้า

ด้านข้อมูล
รหัสข้อมูลเพื่อมนุษยธรรม **Dummy ID** + บัตรผ่านทางสุขภาพ

การจัดบริการวัคซีนแบบ 2 ชั้น

7,252

บาท/ราย
 ต้นทุน Backpack Teams

10-20

คน/ครั้ง
 การเข้าถึงทีมรุก

4,128

บาท/ราย
 ต้นทุนฐานโรงเรียน

100-150

คน/ครั้ง
 การเข้าถึงฐานโรงเรียน

ชั้นที่ 1: ทีมรุกเฉพาะกิจ

 Backpack Teams —

เด็ก 0-5 ปี

พยาบาลวิชาชีพ + ล่าม + อสต. ช่างตีพิมพ์
 เดินเท้าเข้าหาเด็กถึงบ้าน แคมป์แรงงาน
 ชุมชนแฝง นัดหมายผ่านผู้นำชุมชนและ
 เครือข่ายศาสนา

ต้นทุน 7,252 บาท/ราย | เข้าถึง
 10-20 คน/ครั้ง

ชั้นที่ 2: ฐานอนามัยโรงเรียน

 School-based — วัยเรียน

ตั้งจุดบริการในโรงเรียนและศูนย์การ
 เรียนรู้เด็กข้ามชาติ (MLCs) ตามรอบ
 ภาคเรียน ตรวจสอบวัคซีนเมื่อแรกเข้า
 เรียน ใช้ทุนทางสังคมของครูเป็นสะพาน
 ความไว้วางใจ

ต้นทุน 4,128 บาท/ราย | เข้าถึง
 100-150 คน/ครั้ง

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับและข้อเสนอเพื่อพิจารณา

 มิติการคลัง

ลดการค่ารักษา
 ที่เรียกเก็บไม่ได้ ต้นทุน
 ป้องกัน 4,128-7,252
 บาท/ราย ต่ำกว่า
 ค่ารักษาหลายเท่า

 มิติสุขภาพ

เสริมภูมิคุ้มกันหมู่ ปกป้อง
 เด็กไทยทั่วประเทศ รักษา
 เครือข่าย อสต. ระยะยาว

 มิติสากล

สนับสนุน SDG 3
 อนุสัญญาสิทธิเด็ก
 (CRC) ยกระดับบทบาท
 ไทยในภูมิภาค

 คณะผู้วิจัยขอเสนอให้ผลักดันวาระจัดตั้ง 'กองทุนวัคซีนชายแดน (BVF)' บสรจุในแผน
 พัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 13
 (พ.ศ. 2570-2574) เป็นการเร่งด่วน

14,000 คน/ปี

เด็กเกิดใหม่ที่ต้องการวัคซีนเข็มแรก ทุกปีที่มีการตัดสินใจล่าช้าออกไป

 การตัดสินใจลงทุนในวันนี้ คือการแปรเปลี่ยนแรงกายของคน
 หน่วยงานและงบประมาณทุกส่วน ให้เป็นเกราะป้องกันที่มั่นคงต่อ
 ความปลอดภัยทางสุขภาพของคนไทยทุกคน